

Jaaroverzicht 2017
Museum Van Loon

Museum Van Loon 2017

Het jaar 2017 stond in het teken van het herstel van het souterrain. Het grootschalige project 'Open Huis' waarin alle kamers, de hal en uiteindelijk ook het souterrain werden gerestaureerd, werd dit jaar afgerond. Dankzij deze laatste verbouwing is tegenwoordig het leven zowel "upstairs" als "downstairs" in huis zichtbaar. De publieksruimten in het souterrain werden aangevuld met de historische wijnkelder, de bergkelder en bijkeuken. Dankzij de vergrote publieksruimten kan de gastronomische collectie van Johannes van Dam voor het eerst getoond worden.

Ook was 2017 het jaar waarin een bijzondere aankoop werd gedaan. Twee zilveren kastanjevazen werden aangekocht op een veiling. De kastanjevazen zijn te zien op historische foto's van de eetkamer in een van de buitenhuizen van de familie Van Loon, Hydepark, te Doorn. Nazaten van de familie in Engeland boden de stukken aan op een veiling. Met dank aan de Vereniging Rembrandt kon deze aankoop worden voltooid.

Tentoonstellingen dit jaar waren zeer divers en bereikten dan ook verschillende doelgroepen. De tentoonstelling *De gala-berline in Nederland* werd afgesloten met een symposium op Paleis Het Loo in januari. Met verschillende sprekers van de vier deelnemende instellingen werd de samenwerking afgesloten en het onderzoek naar dit bijzondere type rijtuig gepresenteerd. In het voorjaar presenteerde Museum Van Loon een grote tentoonstelling in samenwerking met curator en kunstenaar Gavin Turk. 25 Kunstenaars uit binnen- en buitenland toonden nieuw of bestaand werk

dat aansloot bij het thema internationale handelsrelaties en de tulpenhandel. Philippa van Loon toonde een aantal zelf gemaakte werken evenals werken uit haar eigen collectie in deze expositie. De grootste publiekstrekker dit jaar was echter de tentoonstelling *Ferdinand Bol: het huis, de collectie, de kunstenaar* waarin de schilderijencollectie van Bol werd getoond in het koetshuis. Met onder meer twee werken van Rembrandt, een werk van Rubens en andere zeventiende-eeuwse meesters werd een beeld geschetst van de privé collectie van de eerste bewoner van het huis. De tentoonstelling sloot mooi aan bij overige tentoonstellingen in Amsterdam, georganiseerd door Museum het Rembrandthuis, Het Amsterdam Museum, De Hermitage Amsterdam en het Paleis op de Dam. In samenwerking met deze instellingen kwam een NRC bijlage tot stand. Een andere samenwerking vond plaats met de Coalitie Transhistoriteit tussen de Oude Kerk, de Reinwardt Academie en Castrum Peregrini. De kunstenaar die door deze coalitie is gesteund, Ronit Porat, toonde haar werk in de Vogelkamer van Museum Van Loon. Het bijzondere jaar werd afgesloten met zeer drukke herfstmaanden, dankzij de tentoonstellingen, de Museumnacht en een Sinterklaasactiviteit voor kinderen met hun (groot)ouders. Het museum ontving dit jaar ruim 86.000 bezoekers.

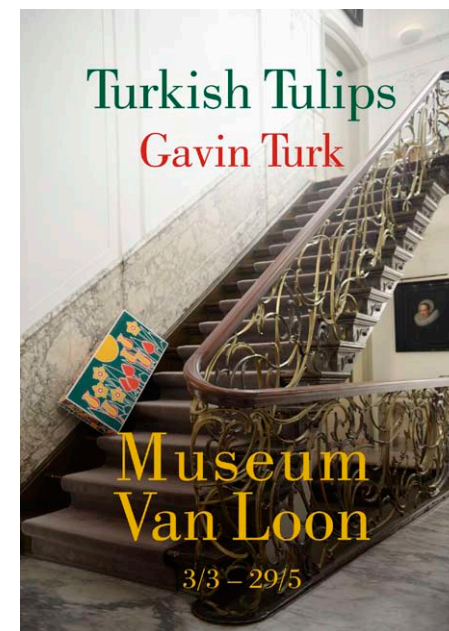
Tentoonstellingen en evenementen

De Gala-berline in Nederland & De Gouden Koets van de jonkheren Van Loon. 14 oktober 2016 - 16 januari 2017 Naar aanleiding van de vijfjarige hereniging van het koetshuis met het museum presenteerde het museum voor de eerste maal de gala-berline van jonkheer Louis van Loon in het koetshuis. Een tentoonstelling gaf een overzicht van de gala-berline in Nederland vanaf de zeventiende eeuw.

Symposium: De Gala-berline in Nederland. 26 januari Ter gelegenheid van de tentoonstelling werd een symposium georganiseerd op Paleis Het Loo. Sprekers van alle deelnemende instellingen, Het Koninklijk Staldepartement, Paleis Het Loo, Kasteel Twickel, Museum Nienoord en Museum Van Loon gaven een presentatie over dit bijzondere type rijtuig.

Turkish Tulips: Gavin Turk. 3 maart – 29 mei Dit voorjaar werd de Britse kunstenaar Gavin Turk (1967) uitgenodigd om een transhistorische tentoonstelling te cureren. In deze expositie werd een dialoog tussen hedendaagse kunst, de historie van de familie Van Loon en de geschiedenis van de Tulp gepresenteerd. Werken van onder meer Gavin Turk, Fiona Banner, Sir Peter Blake, Damien Hirst én Philippa van Loon waren te zien in het huis.

Tulp Festival. 1 april – 14 mei Tijdens het jaarlijkse Tulp Festival waren op 60 locaties ruim 500.000 tulpen te zien! In de tuin bloeiden tulpen met koninklijke namen als *Prinses Irene*, *Queen of Night* en *Orange Princess*.

Tulpen en Vioelen in Van Loon. 21 april Ter gelegenheid van de tentoonstelling *Turkish Tulips* organiseerde het museum in samenwerking met het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch Orkest een concert in het huis. Op het programma stonden de *Goldberg Variaties* van Johann Sebastian Bach.

Presentatie van Iris van Dongen: winnares van de Thérèse Schwartz Prijs 2017. 2 juni – 4 september Portrettiste Iris van Dongen ontving de Thérèse Schwartz Prijs vanwege haar vernieuwende en kenmerkende plaats in de ontwikkeling van de Nederlandse portretkunst. In de Vogelkamer werden werken van Van Dongen naast werken van Schwartz gepresenteerd.

Open Tuinen Dagen. 16, 17 en 18 juni

Ook dit jaar organiseerde Museum Van Loon de Open Tuinen Dagen in het derde weekend van juni. Met het thema *Hoffes en Gezamenlijke tuinen* werd de rust kort verstoord in deze oases van rust. De opbrengst van het evenement is bestemd voor het Grachtentuinen Fonds.

Opera in de Grachtentuin: Le Docteur Miracle. 10 – 15 augustus

De komische operette *Le Docteur Miracle* werd door Jeroen Sarphati in een hedendaags jasje gestoken. Zowel in regen als zonneschijn werd de opera uitgevoerd in de tuin.

Voltooiing en heropening souterrain. 15 september

Deze zomer werd het volledige souterrain vergroot en hersteld. De vroegere personeelsvertrekken zijn weer toegankelijk voor het publiek. Hiermee is zowel het huishouden “upstairs” als “downstairs” zichtbaar gemaakt. Ook is vanaf nu de collectie met historische culinaire objecten van Johannes van Dam te zien in de bergkelder.

Güler Ates: Unfold. 21 – 24 september

Tijdens Unseen Amsterdam was in de Blauwe Salon een presentatie met werken van kunstenares Güler Ates te zien. Ates fotografeert gesluierde vrouwen in westerse interieurs, in dit geval het interieur van Museum Van Loon.

Ferdinand Bol: het huis, de collectie, de kunstenaar. 6 oktober 2017 – 8 januari 2018

De schilderijencollectie van de eerste bewoner van het huis; Ferdinand Bol, is gepresenteerd in het koetshuis. Werken van onder meer Rembrandt, Rubens en Van Ruisdael waren weer even ‘thuis’.

Muziek in het Zeven Bruggen

Kwartier. 6 oktober Zeventiende-eeuwse muziek van onder meer Monteverdi en Frescobaldi werd gespeeld op een klavecimbel in de Blauwe Salon.

Museumnacht. 4 november

Museumnacht stond dit jaar bol van Ferdinand Bol! In het souterrain werden *Broodjes Bol* en drankjes geserveerd terwijl de conservatoren rondleidingen gaven door de tentoonstelling in het koetshuis.

Lezing: Ferdinand Bol, het huis, de collectie, de kunstenaar. 13 november

Conservatoren Willem te Slaa en Tonko Grever vertelden over het leven en de collectie van Ferdinand Bol. De lezing werd afgesloten met een rondleiding door de tentoonstelling.

Febo Friday. 17 november

In samenwerking met het Nederlands Philharmonisch Orkest werd een avond vol muziek, kunst en kroketten georganiseerd.

Ronit Porat: Sophiornithidae. 23

november 2017 – 8 januari 2018 Ter gelegenheid van de Coalitie Transhistoriteit met Castrum Peregrini, De Oude Kerk en de Reinwardt Academie presenteerde kunstenares Ronit Porat haar werk in de Vogelkamer van Museum Van Loon.

Bakpieten. 25 en 29 november

De keuken van het huis werd op zijn kop gezet door Sint’s Bakpieten! Kinderen mochten hen helpen met het bakken van pepernoten.

Vrienden en donateurs

Museum Van Loon kent een viertal vriendenkringen die ieder jaar toenemen in aantal. Naast de *Vriendenkring* zijn er *Van Loon 100* vrienden (25-35 jaar oud), *Van Loon 672* vrienden (vanaf 35 jaar) en leden van de *Patrons Circle*. Alle vrienden worden uitgenodigd voor museumactiviteiten zoals openingen, avondopenstellingen en lezingen. Ook organiseren de diverse comités activiteiten om de leden actief bij het museum te betrekken. Zo was het *Patrons Circle* diner dit jaar een groot succes met het thema *Punk Pop Party*, ter gelegenheid van de tentoonstelling *Turkish Tulips*. De *Patrons Circle* is dit jaar gegroeid naar ruim 45 patrons die het museum jaarlijks steunen met een bijdrage van € 1000 of meer. Vrienden dragen voor circa 10 procent bij aan de reguliere inkomsten van het museum. Dankzij de steun van deze groepen kunnen projecten worden gerealiseerd en nieuwe aankopen worden gedaan.

Educatie

Museum Van Loon hecht grote waarde aan educatie. Zo organiseert het museum geregeld gratis rondleidingen en lezingen rondom tentoonstellingen en over de vaste collectie.

Speerpunt is echter het speciale educatieve programma gericht op het MBO vakonderwijs. Dit programma bestaat uit verschillende lessen voor meubelmakers, stoffeerders, kostuummakers, zilversmeden, glasblazers en collectiebeheerders. Deze educatieprogramma's koppelen de oude werkcultuur in het huis aan de creatieve Mbo-opleidingen van nu en creatieve vormgeving. In het komende jaar zal het museum een nieuwe les ontwikkelen, gekoppeld aan de tentoonstelling *Dineren aan de Gracht*.

In 2017 heeft Museum Van Loon een educatief programma ontwikkeld voor een nieuwe doelgroep: (groot)ouders met kinderen. In de nieuwe Kindergids ‘Het huis van Bol’ leren kinderen over de kunstenaar Ferdinand Bol en zijn collectie. In 2018 zal deze kindergids worden omgezet in een permanente gids, waarin Henk en Daisy van Loon vertellen over het leven in een grachtenpand met strenge etiketteregels, personeel en een koetshuis vol rijtuigen.

Collectie en onderzoek

De kern van het museum wordt naast het huis gevormd door de collectie. Dit jaar werd gestart met een uitvoerig onderzoek naar de portretten van de familie Van Loon. Onderzoekers van het RKD, prof. dr. Rudi Ekkart en drs. Claire van den Donk, verrichtten in samenwerking met de conservatoren uitvoerig onderzoek naar de toeschrijving, datering en herkomst van de werken. De eerste resultaten van dit onderzoek zullen in 2018 te zien zijn op de tentoonstelling *Pastels: het pastelportret in Nederland* en in de gelijknamige publicatie.

In 2018 werd de collectie familie-zilver uitgebreid met twee zeldzame kastanjevazen. Deze aankoop was mogelijk dankzij de steun van Vereniging Rembrandt. De vazen zijn afkomstig uit de collectie van de familie Van Loon en werden vervaardigd door de Amsterdamse zilversmid Bennewitz en Zonen in 1821. Tijdens de tentoonstelling *Dineren aan de Gracht* zullen deze pronkstukken een prominente plaats krijgen.

Na de voltooiing van het herstelde souterrain kon de gastronomische Johannes van Dam collectie voor het eerst getoond worden in de bergkelder. In de bijkeuken van het souterrain zijn diverse nieuwe aanwinsten en langdurige bruiklenen te zien zoals een messenslijper en een bellenbord. Deze objecten illustreren het leven van het personeel in het souterrain.

Verhuur, financiën, personeel en bestuur

Naast entreegelden en bijdragen van de Vrienden en Patrons is verhuur de belangrijkste bron van reguliere inkomsten van het museum. Omdat het museum sinds 2015 iedere dag geopend is, is besloten om de verhuur tijdens openingstijden te minimaliseren en wordt de nadruk gelegd op dinerverhuur. Mede dankzij de verhuurfunctie wordt voorkomen dat het museum een al te museale uitstraling krijgt. Het herstel van het souterrain kon dit jaar worden gerealiseerd dankzij de steun van een groot aantal fondsen en sponsors. Het museum beschikt over een kleine maar capabele kantoorstaf van 4,5 FTE. Dit jaar nam Diederik von Bönninghausen afscheid als Hoofd-Bedrijfsvoering. Hij is per 1 mei werkzaam als directeur van Panorama Mesdag te Den Haag. Het museum dankt hem voor zijn inzet en bijdrage aan het museum de afgelopen jaren. De functie van Hoofd-Bedrijfsvoering is deze zomer

opgevuld door Sjoerd Staal. Staal is hiervoor werkzaam geweest bij het VSB Fonds, Het Van Gogh Museum en het Cobra Museum. Per 1 december heeft Max Boogaard huismeester Willem Bloem opgevolgd in diens functie. Dit jaar werd ook de bestuurssamenstelling gewijzigd. Het museum dankt Robert-Jan van Ogtrop voor zijn jarenlange inzet, steun en nauwe betrokkenheid bij het museum. Sam van der Feltz trad toe tot het bestuur van Stichting Van Loon. Het museum werkt volgens het Bestuursmodel van de Code Cultural Governance.

Onderhoud en restauratie

Vanaf 2013 is het museum bezig met de restauratie van de kamers in het huis. Dit jaar werd het grootschalige project afgerond met het herstel van het souterrain. Dankzij historische bouwtekeningen en foto's kon de situatie van het souterrain weer worden teruggebracht naar de tijd dat het personeel van de familie Van Loon hier woonde en werkte. Zo is de bijkeuken, vroeger gebruikt als zilverpoetskamer door knecht Gerrit, weer ingericht met messenslijper en eettafel van het personeel. Ook de oude bergkelder en wijnkelder zijn zichtbaar voor het publiek.

Het herstel van het souterrain werd mogelijk gemaakt door: Bouw- een aannemebedrijf Kneppers & toeleveranciers, Architectenbureau Wevers & Van Luipen, Provincie Noord-Holland, Mondriaan Fonds, VSB Fonds, Dioraphte, Bouwfonds Cultuurfonds, Het Slingenberg Heymeijer Fonds, Zabawas, Fonds 21, Thurkow Fonds, Ars Donandi + Russell-ter Brugge Fonds, Stichting Dorodarte, Prins Bernhard Cultuurfonds en het Rudolph en Barbara Hoppenbrouwers Fonds.

Vooruitblik 2018

In 2018 hoopt Museum Van Loon de positieve groei van het afgelopen jaar voort te zetten. In het voorjaar zal een tentoonstelling over het pastelportret in Nederland gepresenteerd worden in het huis. Met bruiklenen uit onder andere de Koninklijke Verzamelingen en van particuliere eigenaars, wordt een overzicht van dit genre in de achttiende tot de twintigste eeuw gegeven. In de zomer zal fotograaf Julien Spiewak een serie foto's presenteren, gemaakt in Museum Van Loon. In het najaar van 2018 zal de tentoonstelling *Dineren aan de Gracht* gepresenteerd worden. In de eetkamer van het huis worden sinds 1672 diners gegeven voor vrienden, familie en vooraanstaande relaties van de bewoners van het huis. Deze tentoonstelling toont de serviezen van de familie Van Loon en geeft een beeld van de tafelgebruiken van de familie Van Loon sinds de 19e eeuw. Ook zal er aandacht zijn voor het souterrain, waar alle voorbereidingen werden getroffen door het personeel. Het herstel van het souterrain en de voltooiing van het project 'Open Huis' zal worden gecomplementeerd met een aantal publieksprogramma's. Naast een app, waarop kinderen hun eigen familiewapen kunnen ontwerpen wordt in 2018 gestart met rondleidingen voor blinden en slechtzienden. Iedere eerste zondag van de maand zal een getrainde museumgids deze rondleiding verzorgen. Ten slotte zal een educatief programma opgezet worden voor de MBO opleiding *Hospitality*. Dit programma sluit aan bij de werkcultuur in het huis omtrent diners voor belangrijke gasten. Na de restauratieprojecten van de afgelo-

pen jaren kan het museum zich in 2018 richten op de verbetering en restauratie van losse collectieonderdelen. Zo zullen een aantal schilderijlijsten gerestaureerd worden, evenals meubelstukken en schilderijen. Ook streeft het museum ernaar om objecten uit de collectie beter te ontsluiten. In 2018 zal er daarom gewerkt worden aan het verbeteren van de collectie-registratie bij Museum Van Loon. Het talent dat de Coalitie Transhistorieiteit in 2018 zal steunen is Smari Runar Robertsson. Deze veelzijdige kunstenaar maakt installaties, geschreven werk en muziek. In het voorjaar van 2018 zal directeur Tonko Grever na 20 jaar het museum verlaten. Ooit begon hij bij het museum als huismeester, maar als directeur heeft hij het museum tot grote hoogte gebracht. Tot de hoogtepunten uit zijn carrière bij Museum Van Loon horen de aankoop en restauratie van het koetshuis in 2011, de organisatie van vele tientallen tentoonstellingen en meer recentelijk de voltooiing van de restauratie van alle kamers en de Ferdinand Bol tentoonstelling.

Ons rest verder niets dan dank en lof en we hopen u en masse te mogen begroeten in het museum!

Museum Van Loon
Keizersgracht 672, Amsterdam
Geopend 10.00 - 17.00 uur
Meer informatie:
020 6245255
info@museumvanloon.nl
www.museumvanloon.nl